

علوم و فنون ادبی ۱

۱- در همه گزینه‌ها به «ویژگی‌های ادبی» شعر سبک خراسانی اشاره شده است؛ به جز:

(۱) در توصیف پدیده‌ها بیش‌تر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود.

(۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال بوده و قافیه و ردیف بسیار ساده است.

(۳) قالب عمده شعر این دوره قصیده است و قالب غزل نیز در اواخر این دوره رشد می‌یابد.

(۴) آوردن ترکیب‌های تازه، استعاره‌های دلپذیر و تشبیهات گوناگون از ویژگی‌های شعر این دوره است.

۲- متن زیر مربوط به کدام دوره نثر است؟ نویسنده آن کیست؟

«برهه گفت: که در یفا که من نشانی بر پیشانی عبدالمطلب دیده بودم که اگر او از بهر خانه حاجت خواستی من حالی حاجت او بر آوردمی و روا گردانیدمی.»

(۱) نثر دوره غزنوی و سلجوقی - ابوعلی بلعمی

(۲) نثر دوره سامانی - محمدبن جریر طبری

(۳) نثر دوره غزنوی و سلجوقی - محمدبن جریر طبری

(۴) نثر دوره سامانی - ابومنصور عبدالرزاق

۳- چند گزینه درباره «نثر فنی» نادرست است؟

(الف) منظور از نثر فنی، آوردن آرایه‌های ادبی فراوان، امثال و اشعار گوناگون در «متن» است.

(ب) دوره رواج نثر فنی اواخر قرن پنجم هجری است.

(پ) نخستین نمونه نثر فنی کتاب «کلیده و دمنه» از ابوالمعالی نصرالله منشی است.

(ت) کاربرد لغات مهجور عربی، ترکی و مغولی و اصطلاحات علمی در نثر «فنی» نادر است.

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد کاملاً درست است؛ به جز:

(۱) در شعر نیمه دوم قرن ششم علاقه‌مندی شاعران به سرودن غزل‌های لطیف و زیباست.

(۲) سخن شاعرانی چون ناصر خسرو قبادیانی یادآور سروده‌های سخنوران قرن چهارم است.

(۳) تحولی که خاقانی و نظامی در غزل ایجاد کردند باعث شد که در قرن هفتم شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.

(۴) تلاش شاعران ایران از قرن سوم تا میانه قرن پنجم، موجب شد زبان و ادب فارسی در ماوراءالنهر گسترش یابد.

۵- در کدام گزینه به ترتیب به دوره‌های تاریخی نثر فارسی - بر بنیاد تقسیم‌بندی بهار - اشاره شده است؟

(۱) سامانی - غزنوی و سلجوقی اول - سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان - عراقی - بازگشت ادبی - ساده‌نویسی

(۲) ترکستانی - سلجوقی اول - عراقی - هندی - بازگشت ادبی - معاصر

(۳) خراسانی - غزنوی و سلجوقی - عراقی - هندی - بازگشت ادبی - مشروطه

(۴) سامانی - خراسانی یا ترکستانی - غزنوی - سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان - ساده‌نویسی

۶- آرایه‌های سروده زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

«آسمان صاف و شب آرام / بخت خندان و زمان رام / خوشه ماه فرو ریخته در آب / شاخه‌ها دست برآورده به مهتاب»

(۱) ایهام - تشبیه - جناس - تناسب

(۲) مراعات‌النظیر - تشبیه - استعاره - جناس

(۳) جناس - تشبیه - پارادوکس - تضاد

(۴) حسن تعلیل - تشبیه - ایهام - جناس

۷- آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است؛ به جز:

(۱) مشو در هم رخت گر شد کیبود از سیلی اخوان / که بی این نیل از چشم خریداران خطر داری (مجاز، تلمیح)

(۲) حرص در هنگام پیری از غلاف آید برون / بال و پر پیدا کند چون مور مانند بیش‌تر (استعاره، اسلوب معادله)

(۳) حرف حق گفتن به خون خویش فتوی دادن است / پنبه چون حلاج از مستی زمینا بر مدار (ایهام، استعاره)

(۴) تا روی کند عیش و طرب پشت به خم ده / تا پشت کند محنت و غم روی به می کن (تضاد، حسن تعلیل)

۸- ویژگی‌های «موسیقیایی» و «ادبی» ابیات زیر در همه گزینه‌ها درست آمده است؛ به جز:

«آمد نفس صبح و سلامت نرسانید / بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید»

یا تو به دم صبح، سلامی نسپردی / یا صبحدم از رشک، سلامت نرسانید»

(۱) قالب شعر «غزل» بوده و الگوی قافیه: مصوت + صامت + حروف الحاقی است.

(۲) علامات تقطیع هجایی مصرع دوم بیت دوم: «-U-U-U-U-U-U-U-U-» است.

(۳) آرایه‌های استعاره، واژه‌آرایی، جناس در ابیات دیده می‌شود.

(۴) ردیف شعر «نرسانید» است و آرایه تشخیص چهار بار در مصرع اول به کار رفته است.

۹- کدام توضیح درباره بیت زیر نادرست است؟

«گلاب است گویی به جویش روان / همی شاد گردد ز بویش روان»

(۱) این بیت دارای «ردیف» است.

(۲) این بیت «ذوقافیتین» است.

(۳) قافیه «جویش» و «بویش» دارای حروف الحاقی است.

(۴) قافیه اصلی بیت قاعده ۲ «مصوت + صامت» است.

۱۰- قافیه کدام بیت طبق الگوی «مصوت + صامت + صامت + حروف الحاقی» است؟

- ۱) اگرچه عرض هنر پیش یار بی ادبی ست / زبان خوش ولیکن دهان پر از عربی ست
- ۲) بی مهر رخت روز مرا نور نماندست / وز عمر مرا جز شب دیجور نماندست
- ۳) ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی / دل بی تو به جان آمد وقت است که بازآیی
- ۴) درخت غنچه برآورد و بلبلان مستند / جهان جوان شد و یاران به عیش بنشستند

۱۱- «تقطیع هجایی» بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

«ای به ازل بوده و نابوده ما / وی به ابد زنده و فرسوده ما»

۲) U-UU--UU--

۱) -U---U---U--

۴) --U-U-U-U

۳) -U---U---U--

۱۲- با توجه به علامت هجاها، در کدام گزینه واژه‌ها با «حذف همزه» تلفظ شده‌اند؟

۲) کارآموده (U-U-U) / خوشاندام (---)

۱) بادآورده (U---) / پلنگ‌افکن (---U)

۴) درآمیخت (U---) / سرافکنده (U---)

۳) برآشفتن (----) / عقل‌آفرین (U-U-)

۱۳- ابیات زیر با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«آب جیحون از نشاط روی دوست / خنگ‌ها را تا میان آید همی

ای بخارا شاد باش و دیرزی / میر زی تو شادمان آید همی»

- ۱) این وطن مصر و عراق و شام نیست / این وطن جایی است کاو را نام نیست
- ۲) هوای کوی تو از سر نمی‌رود بیرون / غریب را دل سرگشته با وطن باشد
- ۳) سعیدیا حُبّ وطن گرچه حدیثی است درست / نتوان مرد به سختی که من این‌جا زادم
- ۴) در بحر هر که ساخت وطن چون حباب / اسیر با درد سر خرابه ساحل چه می‌کند

۱۴- بیت زیر با کدام بیت، تقابل مفهومی دارد؟

«همّت بدرقه راه کن ای طایر قدس / که دراز است ره مقصد و من نو سفرم»

- ۱) در بیابان فنا گم شدن آخر تا کی / ره بپرسیم مگر پی به مهمات بریم
- ۲) سعی نایب در این راه به جایی نرسی / مزد اگر می‌طلبی طاعت استاد ببر
- ۳) به سعی خود نتوان برد پی به گوهر مقصود / خیال باشد این کار بی‌حواله برآید
- ۴) آخر از هم‌رهی خضر به چاه افتادم / وقت آن خوش که از او راهنما برگردد

۱۵- مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش / می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها
- ۲) محتشم نیست زیان در سخن مرشد عشق / من از آن سود نکردم که سخن نشنیدم
- ۳) چندین که بر شمردم از ماجرای عشقت / اندوه دل نگفتم آلا یک از هزاران
- ۴) قصّه درد فراق تو میندار، ای دوست / که به پایان رسد از عمر به پایان آرم